

18.0.

12.

ROZKAZ

NÁČELNÍKA 1. SPRÁVY SNB

Výtisk č.: 4

Ročník 1983

V Praze dne 27. 5. 1983

Číslo: 12

*oběhem celých odborů
Kartel!*

Zásady práce nelegální rozvědky

Ministr vnitra ČSSR zrušil č.j.: A-0065/8-83 jím schválené dokumenty: "Zásady práce nelegální rozvědky" č.j.: A-0015/50-70 a "Statut nelegální rozvědky" č.j.: A-0014/50-70.

S jeho souhlasem

v y d á v á m

v příloze rozkazu nové "Zásady práce nelegální rozvědky" jako zásadní dokument pro práci jednotlivých odborů NR.

u k l á d á m

a) náčelníkům odborů NR:

zajistit proškolení dokumentu na odboru výběru, výchovy a řízení nelegálních rozvědků, na odboru dokumentace, na odboru agenturně operativního spojení a na samostatném analyticko - obranném oddělení.

Termín: do 30. 6. 1983

b) ve své řídicí činnosti důsledně uplatňovat stanovené formy a metody rozvědné práce jednotlivých pracovišť a náročně posu-

zovat plnění "Zásad práce nelegální rozvědky" každým pracovníkem řízeného úseku.

Tento rozkaz nabývá účinnosti dnem vydání.

Č.j.: A-0086/8-83

Náčelník I. správy SNB
genmjr. Karel SOCHOR v. r.

O b d r ž í :

ZNS pro NR,
náč. 23., 18., 28. odboru
a náč. 13. oddělení

Z á z n a m

S rozkazem byli seznámeni (dne-kým) odboru
 Opatření učiněná k provedení rozkazu
 Datum 3.6.83 Podpis náčelníka *Karel Sochor*

*3.6.83 seznámeno skromážděním
 odboru s rozkazem, směrnice
 oběma odbory*

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

- V prípade potreby môžete rozšíriť o ďalšie body napr. 11, 12. Potom ale doplňte legendu.
- Pri písomnom spracovávaní legendy doporučujeme deliť jednotlivé skupiny lomítkom a poradovým číslom napr. 07/1 - kubánska kolónia.
- Podľa možnosti uvádzajte čo najpresnejšie jednotlivé údaje, ak možno aj presnú adresu.

ARCHIV BEZPEČNOSTNICH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

I.správa SNB

Č.j.A-0065/8-83

[REDACTED]

Výtisk č. 4
Počet listů: 31

Schvaluji:

.....
ministr vnitra ČSSR

doc.PhDr.Jaromír OBZINA, DrSc.

ZÁSADY PRÁCE NELEGÁLNÍ ROZVĚDKY

Praha, duben 1983

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLOŽEK

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

O B S A H

	Strana :
I. Úvodní ustanovení	3.
II. Hlavní úkoly a zaměření nelegální rozvědky	3.
III. Organizační struktura nelegální rozvědky	5.
IV. Metody a formy práce nelegální rozvědky	10.
V. Výběr a příprava na nelegální rozvědnou práci	12.
VI. Dokumentace nelegálních rozvědčích	16.
VII. Řízení nelegálního rozvědného aparátu	20.
VIII. Spojení	23.
IX. Postavení nelegálních rozvědčích a kandidátů nelegální rozvědky	25.
X. Obrana nelegálního rozvědného aparátu	27.
XI. Součinnostní vztahy nelegální rozvědky	29.
XII. Vedení operativní administrativy	30.
XIII. Doplnující dokumenty pro práci nelegální rozvědky	30.

I.

Úvodní ustanovení

- (1) Nelegální rozvědka je nedílnou součástí čs. rozvědky.
- (2) Postavení nelegální rozvědky v systému práce čs. rozvědky jako celku vyplývá ze zvláštností forem a metod její činnosti uplatňovaných jak v dobách relativního klidu (míru), tak zejména v době /mimořádných událostí/, branné pohotovosti státu, / nebo válečného konfliktu. /
- (3) Ve své činnosti vychází z. "Organizačního řádu I. správy SNB", řídí se "Zásadami práce nelegální rozvědky " a na ně navazujícími dokumenty určenými pro nelegální rozvědku.
- (4) V oblasti agenturně operativní činnosti a administrativy se řídí "Směrnicemi pro rozvědnou práci I. správy SNB", všemi příslušnými rozkazy a nařízeními platnými pro I. S - SNB, pokud nejsou již upraveny z hlediska specifiky práce nelegální rozvědky jinak.

II.

Hlavní úkoly a zaměření nelegální rozvědky

- (1) Hlavní úkoly nelegální rozvědky jsou určovány základním zaměřením a obsahem činnosti čs. rozvědky a jsou rozpracovány a konkretizovány v dlouhodobých i krátkodobých plánech práce jednotlivých pracovišť nelegální rozvědky.

- (2) Základním úkolem nelegální rozvědky je získávat cestou nelegálního aparátu poznatky vojensko-strategického významu, tajné informace, signály a dokumenty o politickém, vojenském, vědecko-technickém a hospodářském potenciálu zemi hlavního nepřítele, ideodiverzi a speciálních službách protivníka, o jejich záměrech, plánech a připravovaných akcích proti ČSSR a ZSS.
- (3) V souladu s hlavním zaměřením čs. rozvědky je úkolem nelegálních rozvědčíků rozpracování určených objektů, osob z objektů, typování perspektivní agentury a další rozvědné činnosti v koordinaci s ostatními úseky I.S - SNE vycházejí přitom z potřeb naléhavosti, prostředků, sil i možností s přihlédnutím k co nejefektivnějšímu využití specifických forem a metod rozvědné práce z nelegálních pozic. Konkrétní způsob spolupráce je organizován na úrovni zástupců náčelníka správy, pověřených vedením jednotlivých úseků čs. rozvědky.
- (4) Nelegální rozvědky organizuje svoji činnost na teritoriích, která jsou vhodná z hlediska práce nelegální rozvědky nebo potřebná pro organizaci spojení za mimořádné situace, v případě války, jakož i z hlediska potřeb tvorby dokumentací pro nelegální rozvědčíky.
- (5) Nelegální rozvědky přebírá podle potřeb čs. rozvědky a svých možností v zemích hlavního protivníka nebo v zájmových oblastech cennou a prověřenou agenturu k řízení.
- (6) Nelegální rozvědky plní taktické i perspektivní rozvědné úkoly, především v těch zemích, kde činnost legální rozvědky je ohrožena, omezena či znemožněna obrannými opatřeními protivníka.

- (7) Pro případ vzniku mimořádné situace nebo válečného konfliktu připravuje a buduje nelegální rozvědka v zájmových zemích nelegální rezidentury nebo skupiny k řízení cenné a prověřené agentury nebo k jiným úkolům nezbytným pro organizování rozvědné činnosti v mimořádných podmínkách. V této činnosti vychází z operativních zámyslů a perspektivních potřeb vedení čs. rozvědky.
- (8) Pro zajištění uvedených úkolů nelegální rozvědka :
- organizuje nábor, přípravu, vysazení a řízení nelegálních rozvědkářů;
 - vybavuje nelegální rozvědkáře dokumentací a odpovídajícími cizími doklady pro jejich pobyt v kapitalistických zemích;
 - nasazuje do jednotlivých akcí v zahraničí nové agenturně-technické prostředky, s cílem dosažení vyššího stupně bezpečnosti spojení s nelegálním aparátem;
 - ve vybraných zemích buduje pomocná spojovací centra tak, aby v mimořádných podmínkách byl nelegální aparát plně akceschopný plnit uložené úkoly.

III.

Organizační struktura nelegální rozvědky

- (1) Nelegální rozvědku řídí náčelník I. správy SNB, prostřednictvím ZNS pro NR.
- (2) Nelegální rozvědka má dva základní pracovní úseky :
- centrálu v ČSSR,
 - nelegální rozvědný aparát v zahraničí.

(3) Centrála nelegální rozvědky se člení :

- a) - pracoviště ZNS se skupinou speciálního spojení (AŠO),
- odbor výběru, přípravy a řízení nelegálních rozvědků;
- odbor dokumentace;
- odbor agenturně-operativního spojení;
- samostatné analyticko-obranné oddělení.
- b) Náčelníci operativních odborů a samostatného analyticko-obranného oddělení tvoří poradní orgán ZNS pro nelegální rozvědku.
- c) V systému řídicí práce s ohledem na specifické podmínky a v souladu s potřebou, postihnout co nejobjektivněji celý přípravný a řídicí proces, jsou k řešení některých mimořádných úkolů jmenovány následující zvláštní komise, které fungují jako poradní orgán ZN I. S - SNB pro nelegální rozvědku :
- výběrová komise pro přijetí typu za KNR;
 - komise k posouzení celkové připravenosti KNR po ukončení I., II., a III. etapy přípravy;
 - zkušební komise pro vykonání praporčické zkoušky na závěr I. etapy přípravy ;
 - zkušební komise pro vykonání důstojnické zkoušky na závěr II. etapy přípravy;
 - komise pro určení prostředků agenturně-operativního spojení nelegálního rozvědky při jeho nasazení v zahraničí. Účastníkem komise je rovněž zástupce Technické správy FMV.
 - Zvláštní komise, složená z příslušníků nelegální rozvědky, vyjadřující se k otázkám kádrové povahy týkající se vyřazení kandidátů z přípravy, jejich event. přeřazení z I. S-SNB, nebo propuštění ze SNB,

zkoumá využitelnost nelegálních rozvědčiků po jejich návratu ze zahraničí v SNB, nebo v civilní sféře, navrhuje opatření v případě vážného porušení zásad nelegální práce ze strany nelegálních rozvědčiků, doporučuje omezení dlouhodobých nebo krátkodobých výjezdů do zahraničí a jiné otázky spojené zejména s obranou a utajením metod a forem nelegální rozvědné práce. Tato komise má působnost jako Zvláštní komise ministra vnitra ČSSR a náčelníka I. S - SNB.

Všechny výše uvedené komise se ve své činnosti řídí ustanovením RMV ČSSR č.

- d) - Součástí nelegální rozvědky je skupina speciálního spojení (AŠO); Zajišťuje agenturní šifrové spojení pro odbory I. správy SNB i další útvary FMV, které pracují do zahraničí. Provádí školení a výcvik kandidátů nelegální rozvědky i agentury v používání agenturního šifrového spojení. Skupina je přímo řízena ZNS pro nelegální rozvědku. Po metodické stránce je nadřízeným orgánem skupiny Zvláštní správa FMV, která provádí vývoj šifrových materiálů a zajišťuje vybavení skupiny veškerým šifrovým materiálem a pomůckami.
- e) - Centrála metodicky řídí pracovníky na oblastních odborech S - StB jednotlivých KS-SNB, kteří pracují po linii nelegální rozvědky.
- f) - Nelegální rozvědky vysílá dlouhodobě i krátkodobě do zahraničí KP centrály, legalizované u čs. úřadů a institucí k zajišťování speciálních úkolů. Tito KP jsou podřízeni rezidentovi a plní další úkoly dle potřeb čs. rozvědky.

- (4) Nelegální rozvědný aparát v zahraničí tvoří nelegální rozvědčící pracující samostatně nebo zapojeni v nelegálních rezidenturách či nelegálních rozvědných skupinách, agenti-nelegálové a speciální agentura.
- (5) Charakter a složení nelegální rezidentury se řídí operační potřebou a podmínkami pro rozvědnou činnost z nelegálních pozic v určené zemi.
- (6) Nelegální rezidenturu tvoří zpravodla 3-5 členů nelegálního aparátu v zájmové zemi nebo oblasti, kteří jsou řízeni prostřednictvím rezidenta za účelem koordinace úkolů, kontroly činnosti a usnadnění spojení s centrálou.
- (7) Rezident je řídicím a zodpovědným pracovníkem nelegální rezidentury. Rezidentem může být jen zkušený nelegální rozvědčík, který dovede nejen samostatně pracovat, ale může také řídit práci celé rezidentury, provádět kontrolu a hodnocení práce, úkolovat členy rezidentury a na základě pokynů centrály předběžně posuzovat jejich zprávy z hlediska důležitosti.
- (8) Rezident zná legalizační data všech členů rezidentury, které řídí. Osobní údaje rezidenta žádný z členů rezidentury nezná. Členové rezidentury plní přesně vymezené úkoly a mezi sebou se neznají.
- (9) Zástupce rezidenta je stanoven centrálou pro případ odvolání nebo vyřazení rezidenta z činnosti. Dojde-li k takové situaci, dostává z centrály všechny náležitosti nezbytné pro řízení rezidentury, včetně komplexního systému spojení uvnitř rezidentury. Předem informován není.

- (10) Spojení uvnitř rezidentury organizuje rezident podle plánu spojení schváleného centrálou. Spojení s radistou nelegální rezidentury udržuje jen rezident, který má také k dispozici šifrové pomůcky. Žádný z dalších členů rezidentury nesmí vědět o existenci radisty. Prostředky používané pro spojení s pracovníky nelegální rezidentury jsou rozděleny tak, aby každý člen rezidentury používal jiné druhy prostředků spojení.
- (11) Nelegální rozvědná skupiny je skupinou dvou, výjimečně více nelegálních rozvědčků, kteří se spojují nebo jsou vysazováni za účelem plnění konkrétního společného úkolu. Jeden z členů skupiny je centrálou pověřen jejím vedením. Charakter rozvědné skupiny má rovněž manželský pár (přirozený nebo uměle vytvořený), pokud oba partneři prošli přípravou pro nelegální rozvědčíky nebo jiným druhem speciální přípravy. Zvláštností v práci skupiny je, že její členové udržují vzájemný osobní styk po dobu plnění úkolu. Spojení s centrálou udržují pomocí samostatných kanálů podle určeného plánu spojení. Po splnění stanoveného úkolu rozvědná skupina končí svojí činností.
- (12) Jednotlivý, samostatně pracující nelegální rozvědčík udržuje přímé spojení s centrálou, od které dostává instrukce, finanční a technické prostředky pro rozvědnou činnost. Je organizátorem rozvědné činnosti v rozsahu stanovených úkolů, řídí svěřenou agenturu, provádí typovací činnost, dle možností a únosnosti se sám stává pramenem zpráv.
- (13) Způsob organizace práce v nelegálních rezidenturách, spojení vnější i vnitřní, složení rezidentur, specifiky a

odbornosti jednotlivých členů, činnost nelegálních rozvědných skupin i jednotlivých nelegálních rozvědců, agentů-nelegálů i speciální agentury jsou řešeny v samostatném metodickém dokumentu, který vychází z příslušných ustanovení "Zásad práce nelegální rozvědky" a je jejich nedílnou součástí.

IV.

Metody a formy práce nelegální rozvědky

- (1) Zásadou činnosti nelegální rozvědky je vysílání rozvědců nelegálů, kteří jsou čs. občany a příslušníky SNE, pod vhodným krytím do zájmových kapitalistických států k provádění rozvědné činnosti z nelegálních pozic podle pokynů centrály.

Nelegální rozvědcíci jsou přímými organizátory rozvědné činnosti, kterou provádějí v určených zemích samostatně nebo v organizačně stanovených seskupeních v zahraničí podle pokynů centrály.

Rozvědně působí zpravidla v legalizaci občanů některého kapitalistického státu, krytí před úřady, institucemi a veřejností vhodným zaměstnáním.

Za tím účelem jsou vybavováni odpovídající bezpečnou dokumentací a potřebnými legendami tak, aby jim v souhrnu umožnily rozvědně pracovat v zemi nepřítel.

Podmínkou pro činnost nelegálních rozvědců je dokonalé zabydlení a sžití se s cizím prostředím, dodržování místních zvyklostí a ustanovení platných zákonů příslušné země, ovládat dokonale jazyk země jejíž občany představují na základě vybavení doklady a jazyk země ve které působí. Při rozvědném působení dodržovat zásady

|| konspirace a maximálně utajovat vztahy k ČSSR a zemím socialistického společenství.

Morálně politické a charakterové vlastnosti kandidátů a příprava na nelegální rozvědnou činnost musí odpovídat vysokým, náročným a odpovědným úkolům, které jsou klade-ny na nelegální rozvědky žijící osamoceně pod vlivem kapitalistického prostředí a nepřátelské ideologie.

(2) Nelegální rozvědka pracuje také s kategorií tajných spolupracovníků typu "agentů-nelegálů" i s další prověřenou a vyškolenou agenturou, kterou podle potřeby umisťuje v zájmových zemích, zaměřuje ji k rozpracování a pronikání do objektů hlavního nepřítele a využívá ji zejména ve všech těch případech, kde nelegální rozvědk z důvodů, ať již operativních, osobních nebo dokumentačních, ne-může sám přímo proniknout, aniž by riskoval své odhalení a ztrátu své pozice jako organizátor rozvědné činnosti v nelegálních podmínkách.

(3) Agent-nelegál (AN), musí splňovat základní podmínky spo-lehlivosti, politického přesvědčení a musí být vědomě rozhodnut plnit v kapitalistických zemích úkoly čs. roz-vědky.

Typy na AN jsou vyhledávány zpravidla z báze osob žijících v zahraničí i v ČSSR, kteří již mají statut občana cizí-
ho kapitalistického státu nebo mají nárok na jiné cizí občanství, splňují jednak obecná hlediska pro výběr ty-pů na TS, jednak speciální hlediska, daná operativním prostředím, v němž by měl typ působit a jaké rozvědné úkoly by měl plnit.

Předností těchto typů je dokonalá znalost jazyka a prostře-
dí a plná prověřitelnost jejich osoby, případně schopnost přizpůsobit se obdobnému kapitalistickému prostředí v ji-
né zemi, kde by z operativních důvodů musel žít AN na

krycí dokumentační doklady jiné osoby. Úlohu AN může splnit také již spoluprací s čs. rozvědkou prověřená a nedekonspirovaná agentura z řad cizích státních příslušníků.

Mimo to nelegální rozvědka vysílá krátkodobě i dlouhodobě do zájmových zemí speciální agenturu na vlastní i krycí doklady, případně i býv. nelegální rozvědky a KP centrály na krycí dokumenty k plnění specifických úkolů, jakými jsou např. navázání přerušeno spojení, předání jiných osobních dokumentů, převzetí materiálů, instruktaž, splnění speciálních technických úkolů i jiných.

- (4) Základním požadavkem úspěšné činnosti a akceschopnosti nelegálního rozvědného aparátu je přísné dodržování zásad konspirace a neustálá pracovní pohotovost, umožňující v maximálně krátké době operativně přizpůsobovat svoji činnost změněným úkolům a pracovním podmínkám v případě zhoršení agenturně operativní situace nebo přenést svoji činnost do nově určených oblastí.

v.

Výběr a příprava na nelegální rozvědnou práci

- (1) Výběr kandidátů nelegální rozvědky (dále K^{NR}) na nelegální rozvědnou práci v zahraničí je prováděn v souladu s plánovanými počty uvedenými ve Střednědobých plánech čs. rozvědky pro země hlavního nepřítele a úkoly v jednotlivých zájmových zemích.
- (2) Příprava k nelegální rozvědné práci je údobím od výběru kandidátů do ukončení odborné, politické a jazykové výuky včetně ovládnutí dokumentace a vysazení do legalizace.

- (3) Výběr typů na nelegální rozvědčíky provádí odbor výběru; přípravy a řízení NR na centrále a určení pracovníci na oblastních odborech S - StB jednotlivých krajů ČSSR. Výběr typů se provádí v souladu s RNS č. 7/1977 "Zásady výběrového řízení typů na nelegální rozvědčíky a agenty -nelegály".
- (4) Kandidát na nelegálního rozvědčíka musí splňovat tyto požadavky :
- musí být politicky spolehlivý, mít třídní cit, správně chápat hodnoty socialismu a umět je občansky hájit, být plně oddán politice KSČ, socialistické vlasti a mít kladný vztah k Sovětskému svazu, vycházet ve svém chápání a jednání z principů zásadového internacionalismu;
 - musí mít velmi dobré morální, pracovní a charakterové vlastnosti a občanskou bezúhonnost;
 - jeho psychický a fyzický stav musí odpovídat předpokládanému dlouhodobému nasazení ve stížených podmínkách (nesmí mít viditelnou tělesnou vadu);
 - měl by mít zpravidla vysoký stupeň všeobecného nebo speciálního vzdělání;
 - předpoklad zvládnutí nejméně jednoho jazyka kapitalistické země, nejlépe jako jazyka mateřského nebo mít schopnost podle operativních a dokumentačních požadavků se cizí jazyk na odpovídající úroveň naučit; zvládnout dle potřeby ještě jeden cizí jazyk;
 - musí se dobrovolně, z osobního přesvědčení rozhodnout, dlouhodobě pracovat ve stížených podmínkách v zahraničí jako nelegální rozvědčík v zájmu ČSSR, souhlasit se speciální přípravou a zejména mít jasnou morálně-politickou motivaci pro naplnění poslání nelegálního rozvědčíka.

(5) Před přijetím KNR do speciální přípravy se provádí hloubková prověrka typu za použití agenturně-operativních prostředků. V tomto období se zpravidla pracuje s typem jako s tajným spolupracovníkem na vnitřní bázi, za účelem všestranného poznání jeho charakteru, ověření operativních předpokladů, osobních vlastností a vztahu k bezpečnosti a jejím potřebám. V zájmu objektivitivy může být typ v tomto období pouze náznakově seznámen s pravým zájmem o jeho osobu.

(6) Po schválení vhodnosti typu pro nelegální rozvědku ZNS je s ním pracovníky centrály proveden získávací pohovor, jehož účelem je objasnit v plném rozsahu, zda kandidát splňuje podmínky pro zařazení do speciální přípravy a je ochoten pracovat dlouhodobě rozvědně v kapitalistických státech. Po provedení typovacího pohovoru - při zahájení schůzkové činnosti - musí typ na KNR podepsat slib o spolupráci.

(7) Příprava kandidáta na nelegálního rozvědčíka :

Příprava kandidáta na nelegálního rozvědčíka je rozdělena do tří etap :

a) Cílem první etapy přípravy je hloubkové poznání kandidáta na základě praktické činnosti a osobního styku za účelem ověření vhodnosti, schopnosti a spolehlivosti pro nelegální rozvědnou práci v zahraničí.

Během této etapy, která trvá zpravidla 12 měsíců je KNR seznamován se všeobecnými zásadami rozvědné práce, konspirační a jeho příprava je zaměřována na výuku cizích jazyků a některé technické disciplíny.

b) Cílem druhé etapy je naučit kandidáta nelegální rozvědné práci. Po ukončení této etapy, která trvá nejdéle 2 roky, musí KNR dokonale ovládat !

- samostatné provádění agenturně-operativní rozvědné činnosti,
- nejméně jeden cizí jazyk dle potřeb dokumentace, který je zpravidla legalizován jako jazyk mateřský a event. druhý jazyk jako pracovní, na úrovni operativních potřeb.
- všechny určené druhy a prostředky agenturně operativního spojení a umět organizovat nelegální spojení, tak aby bylo nepřetržité, operativní, rychlé a bezpečné.
- mít potřebné znalosti o formách a metodách kontrarozvědky nepřítele z hlediska vlastní obrany a obrany nelegální práce vůbec.
- agenturní situaci a prostředí v zemi určení.

c) Ve třetí etapě je KNR nasazován na dokumentaci (pokud z operativních, dokumentačních nebo z důvodu vysazení, není toto opatření řešeno již v závěru druhé etapy) a seznamován podrobně se všemi údaji, dokumenty a místy svého nového dokumentačního života na území ČSSR i v zahraničí. Po osvojení si dokumentačních údajů je zařazován do legalizace a připravován k výjezdu do přechodové nebo cílové země. V této etapě se upevňují znalosti o vedení nelegální rozvědné práce v podmínkách kapitalistického prostředí v zemi nepřítele, je seznamován s konkrétními úkoly, které bude v zemi určení plnit, s administrativně policejním a správním režimem v dané zemi a je instruován o linii chování a jednání v případě zatčení a vyšetřování policejními nebo spec. službami protivníka.

V této souvislosti je s KNR provedeno zacvičení a obrana proti použití polygrafu.

Současně centrála i nelegální rozvědcík sám vytvářejí podmínky pro vývod do přechodné či cílové země.

(8) Po ukončení každé etapy přípravy se v komisi ZNS pro NR posuzují výsledky dosažené v daném období na základě hodnocení, které předpokládá odbor výběru, přípravy a řízení.

Samostatná analyticko-obranné oddělení provádí v této souvislosti rozbor z hlediska kvality probíhající přípravy KNR i úrovně řízení ze strany centrály, případně dalších kritérií určených ZNS pro NR, který v konečném posouzení schvaluje přijaté závěry a opatření, týkající se zejména ukončení, prodloužení nebo převedení do další etapy, stanovení doby jejího trvání a jiná zásadní rozhodnutí. Podle účelu lze v individuálním a zdůvodněném případě jednotlivé etapy zkrátit nebo prodloužit.

(9) Po přijetí KNR do služebního poměru příslušníka SNS a jeho zařazení do zvl. činných záloh nelegální rozvědky je započato s jeho speciální přípravou v propůjčených nebo konspiračních bytech v souladu s RNS č. 14/74, týkající se Směrnic pro obhospodařování propůjčených a konspiračních bytů ve fondu nelegální rozvědky I. S - SNB.

(10) V počátečním období I. etapy se určuje :

- země určení,
- profese,
- potřebná znalost jednoho nebo dvou jazyků,
- rozsah přípravy a speciální zaměření kandidáta.

Za 6 měsíců po zahájení I. etapy se posuzuje dokumentační záměr na projednávanou akci.

(11) Po zařazení do III. etapy přípravy je KNR seznámen se všemi právy a povinnostmi ve smyslu ustanovení RMV ČSSR č.:

VI.

Dokumentace nelegálních rozvědků

(1) Dokumentace v nelegální rozvědné práci je soubor

agenturně-operativních a operativně-technických opatření, která umožňují, aby vysazený nelegální rozvědčík mohl pod přikrytím občana určité kapitalistické země provádět v zahraničí rozvědnou činnost z nelegálních pozic. Doklady a celá dokumentace musí věrohodně prokazovat, že dotyčná osoba je občanem určitého kapitalistického státu nebo že má zákonný nárok na získání cizího státního občanství či předpoklady a podmínky státního občanství obdržet.

- (2) Dokumentační odbor nelegální rozvědky uskutečňuje k tomu účelu na teritoriu ČSSR i v zahraničí potřebná operativní opatření k získání pravých matričních, osobních cestovních i jiných dokladů. Zhotovuje krycí dokumenty, provádí úpravy a zápisy do matričních, školních a zaměstnaneckých spisů a osobních evidencí. Soustřeďuje potřebné srovnávací podklady a vzory pro výrobu různorodých falsdokladů. K uskutečnění těchto cílů buduje dokumentační odbor ČSSR i v zahraničí agenturu z řad cizinců i čs. občanů, vyhledává a rozpracovává dokumentační objekty a báze.
- (3) V rámci své činnosti dokumentační odbor nelegální rozvědky zpracovává :
- I - Dokumentační záměr (DZ), který nastiňuje možný způsob dokumentování a pokrytí požadované akce. Předkládá se po projednání ke schválení ZNS pro NR na závěr I. etapy přípravy kandidáta.
 - Po schválení DZ se do 6 měsíců vypracovává variant dokumentace, který má podle potřeby a situace jedno nebo dvě alternativní řešení. Variant dokumentace, který je již konkrétní rozpracovává DZ, musí přihlížet k jazykovým znalostem budoucího nelegálního rozvědčíka, k pro-

fesi pro krytí v zahraničí, k operativním zámyslům s NR v zemi jeho předpokládaného působení.

V souhrnu musí ve variantu navržený způsob tvorby celé dokumentace vytvářet maximálně možné podmínky pro rozvědnou činnost nelegálního rozvědčíka a zajišťovat bezpečnost jeho osoby při působení v zahraničí.

- III - Na základě variantu dokumentace schváleného ZNS pro NR, odbor dokumentace ve vlastní kompetenci zpracuje projekt dokumentace, který obsahuje všechna opatření nezbytná pro tvorbu dokumentace, včetně vyhotovení dokladů a legend dokumentačního života nelegálního rozvědčíka, který bude v zahraničí používat.

V závislosti na časovém harmonogramu, zpravidla však na závěr II. etapy přípravy nebo nástupu do III. etapy je KNR seznamován s dokumentací.

Odbor dokumentace vede přípravu KNR ve všech otázkách dokumentace v souladu se schváleným variantem a připravuje kandidáta ve spolupráci s odborem výběru, přípravy a řízení do legalizace na území ČSSR nebo zahraničí.

- IV - Po ukončení dokumentačních prací se ZNS pro NR předkládá ke schválení Závěrečná zpráva o dokumentaci, z níž se později zpracovává Dokumentační zajištění jako samostatná příloha návrhu na vysazení KNR do zahraničí.

- V - Plán vývodu tvoří přílohu k návrhu na vysazení KNR do zahraničí. Obsahuje způsob vývodu a usazení v cílové nebo přechodové zemi, způsob provedení operativně dokumentační kombinace k získání potřebných pravých dokumentů a další zásady v závislosti na stupni předchozího rozpracování a vytvoření podmínek centrálnou i samotným KNR.

Součástí plánu vývodu je písemná instruktáž pro KNR, v níž se uvádí jak má postupovat a jednat při překročení hranice, při vjezdu do země zabydlení, získání zaměstnání, získání osobních dokladů dané země a j.

KNR podepsaná instruktáž se zakládá do dokumentačního svazku. Na operativní přípravě a podmínkách pro vývod KNR do zahraničí se podílí v plné šíři i odbor výběru, přípravy a řízení.

VI - Plán obrany dokumentace schvalovaný ZNS pro NR řeší jednotlivá opatření, která bude třeba provádět v průběhu celého pobytu nelegálního rozvědčíka v zahraničí včetně kontroly dvojníků, garantů a všech osob, které nějakým způsobem participovaly na dokumentační akci.

(4) Dokumentační odbor na základě stále obnovovaných poznatků a informací o hraničních režimech kapitalistických států navrhuje a rozpracovává bezpečné trasy pro krátkodobé i dlouhodobé vysazování a stahování nelegálních rozvědčíků a agentury a zajišťuje je pro tyto účely odpovídajícími doklady.

(5) Během působení nelegálních rozvědčíků v zahraničí a podle potřeby i po jejich konečném stažení provádí odbor dokumentace obranu dokumentací za účelem zvýšení bezpečnosti nelegálních rozvědčíků a utajení metod práce nelegální rozvědky.

Vyjadřuje se k jednotlivým opatřením v legalizačním životě nelegálních rozvědčíků, která bezprostředně souvisí s dokumentací, aby nedošlo k jejich ohrožení v zahraničí.

(6) Ke zvýšení bezpečnosti a akceschopnosti nelegálních rozvědčíků v době mimořádných událostí a pro případ nebezpečí provalu připravuje dokumentační odbor náhradní dokumenty, které jim umožní přechod na jiné jméno nebo do jiné země. Tyto dokumenty jsou uloženy vhodným způsobem v dosahu nelegálního rozvědčíka tak, aby mohl v případě nouze je v zahraničí kdykoliv použít. Za jejich zabezpečení a použití odpovídá odbor výběru, přípravy a řízení.

- (7) Dokumentační odbor soustřeďuje materiály, zákonná ustanovení cizích států a jejich nařízení v oblasti státního občanství a osobních dokumentů, vyhledává srovnávací materiály pro výrobu falsů, zajišťuje si potřebnou techniku pro zaplňování a úpravu dokumentů.

VII.

Řízení nelegálního rozvědného aparátu

- (1) Řízení nelegálního rozvědného aparátu musí odpovídat potřebám čs. rozvědky v souladu s úkoly, které jsou před ní postaveny.
- (2) Z charakteristických rysů nelegální rozvědné práce vyplývají i některé zvláštnosti, týkající se řízení nelegálního rozvědného aparátu v zahraničí, neboť nelegální rozvědčiči žijí a pracují ve zvláštních podmínkách, vyžadujících maximální dodržování zásad konspirace.
- (3) Nelegální rozvědný aparát je připravován v ČSSR a řízen v zahraničí odborem výběru, přípravy a řízení v úzké spolupráci s odborem dokumentace a odborem agenturně - operativního spojení k plnění dvou hlavních úkolů :
- k rozpracování objektů a osob z objektů hlavního nepřítele a jeho spojenců s cílem získávání vojensko-strategických, politických, ekonomických i vědecko-technických informací, poznatků a dokumentů.
 - k typování perspektivní agentury a k vytváření podmínek pro vedení rozvědné činnosti v případě vzniku mimořádné situace nebo války.

- (4) Efektivnost řízení znamená v první řadě vytvoření reálných podmínek pro plnění cílových úkolů nelegálního rozvědky. Před uložení úkolů je nutné vycházet ze zásady, že způsob jejich plnění a dané možnosti nenaruší legalizaci, utajení a bezpečnost nelegálního rozvědky.
- (5) Požadavek diferencovaného řízení vyžaduje od řídicího pracovníka znát dobře nejen agenturně operativní situaci v zemi působení nelegálního rozvědky, ale také jeho osobní vlastnosti, profesní rozvědnou úroveň, počítat s jeho přednostmi i slabými stránkami. Nezapomínat, že v důsledku dlouhé odloučenosti nelegální rozvědky vyžaduje více pozornosti i více taktu a že řídicí pracovník objektivně představuje pro nelegálního rozvědky spojení s vlastí, se stranou a vytváří pro něho pocit bezpečného a spolehlivého zázemí.
- (6) Řízení rovněž vyžaduje od pracovníků centrály znát pevnost a hranice možné použitelnosti dokumentace. Tuto soustavně ve spolupráci s odborem dokumentace přehodnocovat s ohledem na znalosti a vývoj operativní situace v zemi působení nelegálního rozvědky i s ohledem na současné znalosti nepřátelských kontrarozvědek a jejich úsilí o odhalení našeho nelegálního rozvědného aparátu.
- (7) Operativní řízení závisí především na schopnostech řídicího pracovníka vycházet z operativní situace a dokonale, spolehlivě a rychle budovat a udržovat oboustranné spojení s nelegálním rozvědným aparátem. Pro případ zhoršení operativní situace musí mít vždy centrála, ale i výkonný aparát připravené konkrétní plány a opatření.

- (8) Na základě dlouhodobých a střednědobých úkolů čs. rozvědky rozkazů a nařízení náčelníka I. S SNB rozpracovaných do ročních plánů, jsou vypracovány plány rozvědných operací do jednotlivých akcí a navrhována vhodná opatření a prostředky k jejich splnění.

Nelegálním rozvědčikům se zpravidla neukládá osobně pronikat do určených objektů zpravodajského zájmu, ale organizovat rozvědnou činnost v zemi působení za využití vlastní stykové báze, řízení agentů nelegálů nebo prověřené agentury či nasazení operativní techniky.

Mimo to musí centrála v systému řídicí práce trvale zkoumat možnosti nelegálního rozvědčíka z hlediska potřeb dokumentační práce a zaměřovat jej k plnění úkolů i po této linii.

- (9) Řízení nelegálních rozvědčiků vysazených do kapitalistických zemí se provádí neosobním stykem v zemi jejich působení.

Osobní styk pracovníků centrály s nelegálními rozvědčíky v zahraničí se provádí zpravidla ve třetí zemi, případně na území ČSSR formou krátkodobého stažení, jestliže to podmínky umožňují, aniž by došlo k narušení akce nebo ohrožení nelegální práce.

V odůvodněných případech jsou vysíláni pracovníci centrály na "fals-pas" k provedení osobního styku s nelegálním rozvědčíkem.

Osobní styk řídicích pracovníků s nelegálními rozvědčíky v zahraničí schvaluje náčelník I. S - SNB.

- (10) Řízení nelegálního rozvědného aparátu prostřednictvím legálních rezidentur je z důvodu konspirativnosti práce nepřipustné. Vyjimky povoluje náčelník I. S - SNB.

- (11) Součástí řídicího procesu je vysílání, zabydlování a stahování nelegálních rozvědčků. Jde o souhrn agenturně-operativních opatření, která se určují na základě konkrétního stavu, potřeb, účelů či operativních záměrů a cílů každé jednotlivé akce. Zásadní požadavky vztahující se k řídicímu procesu v souvislosti se vysíláním, zabydlováním a stahováním nelegálních rozvědčků jsou rozpracovány v samostatném materiálu jako pracovní pomůcka pro operativní potřebu odboru.
- (12) Návrhy na dlouhodobé vysazování nelegálních rozvědčků do zahraničí, jejich trvalé stahování do ČSSR, případně návrhy na zásadní opatření v akci týkající se nelegálního rozvědčíka schvaluje ministr vnitra ČSSR.

VIII.

Spojení

- (1) Agenturně operativní spojení znamená konspirativní styk mezi jednotlivými články rozvědného aparátu. V podmínkách práce nelegální rozvědky se navazuje a udržuje mezi centrálou a nelegálními rezidenturami v zájmových zech nebo přímo mezi centrálou a samotným nelegálním rozvědčíkem. Dále mezi nelegální rezidenturou nebo samostatným nelegálním rozvědčíkem a jednotlivými agenty. Zpětný tok zpráv a informací jde cestou agenturně operativního spojení od agentury přes nelegální rozvědčíky nebo nelegální rezidentury zpět na centrálu.
- (2) Pro spojení s jednotlivými členy nelegálního rozvědného aparátu v zahraničí se vypracovává plán spojení, kter

obsahuje všechny potřebné zásady osobního i neosobního oboustranného spojení. Plán spojení, který je samostatnou součástí návrhu na vysazení nelegálního rozvědky do zahraničí, schvaluje ZNS pro nelegální rozvědku.

- (3) Prostředky pro agenturní operativně-technické spojení v zahraničí řeší RMV č. 42/1974 jak z hlediska součinnosti jednotlivých složek SMB, tak i jednotlivých používaných prostředků.
- (4) Nasazení technických spojovacích prostředků navrhuje komise pro spojení ZNS pro nelegální rozvědku.
- (5) Pro každého nelegálního rozvědky v zahraničí musí být vybudováno pevné i náhradní spojení. Náhradní spojení musí být připraveno tak, aby mohlo být v případě nutnosti, t. zn. kromě operativních důvodů i v zájmu zajištění bezpečnosti nelegálního rozvědky ihned použito.
Součástí plánu spojení musí být i návrh ústupové trasy pro nelegálního rozvědky v případě nutnosti opustit zemi působení. Tento plán musí být pravidelně přizpůsobován konkrétním podmínkám a situaci.
- (6) Pro případ mimořádné situace musí být připraveny plány oboustranného nelegálního spojení, zajišťující plynulé řízení nelegálního rozvědky aparátu, včetně systematického toku informací do centrály.
V této souvislosti pro případ válečného konfliktu budou společně v rámci celé čs. rozvědky vybudována ve vybraných zemích pomocná spojovací centra k zajištění nepřetržitého operativního spojení centrály s nelegálním aparátem a agenturou v zahraničí.
- (7) Garantem technických disciplin spojení je odbor agenturně-operativního spojení, který zajišťuje mimo to i další

požadavky a potřeby I. S - SNB v této oblasti včetně školení KP a rozvědky v obraně proti operativní technice nepřítele.

IX.

Postavení nelegálních rozvědčků a kandidátů nelegální rozvědky.

- (1) Nelegální rozvědčíci a kandidáti v přípravě jsou zařazeni v rámci čs. rozvědky ve zvláštních zálohách a mají stejné právní postavení jako příslušníci I. správy SNB.
- (2) Služební poměr a ustanovení o průběhu služby a materiálně-finančním zabezpečení nelegálních rozvědčků po celou dobu přípravy a činnosti v zahraničí se řídí zákonem č. 100/1970 Sb. a RMV ČSSR č., který upravuje odchylka z prováděných předpisů a sociální zabezpečení některých příslušníků Sboru národní bezpečnosti.
- (3) V době nepřítomnosti nelegálního rozvědčíka, vyřizuje operativní pracovník pověřený řízením akce, všechny oficiální jednání za osobu nelegálního rozvědčíka, zastupuje ho před úřady na území ČSSR, zajišťuje případný kontakt s příbuznými v souladu s domluvenou legendou krytí. Vede kádrový svazek na příslušníka SNB - nelegálního rozvědčíka.
- (4) Novitý i nemovitý majetek získaný nelegálním rozvědčíkem v zahraničí je majetkem centrály. Za tím účelem nelegální rozvědčík přijímá na pokyn centrály potřebná opatření, aby tato podmínka mohla být kdykoliv a za všech, i nepředvídaných okolností, plně realizována.

- (5) Sňatek nelegálního rozvědčíka v zahraničí s cizí státní příslušnicí povoluje náčelník I. správy SNB v případech hodných zvláštního zřetele, např. jde-li výslovně o rozvědný zájem čs. rozvědky v zahraničí (půjde převážně o účelový sňatek), nebo vyžaduje-li to zájem legalizace a vlastní bezpečnost nelegálního rozvědčíka.
- (6) Matriční události, jakými jsou uzavření manželství nelegálního rozvědčíka s cizí státní příslušnicí, případné narození dětí z těchto manželství v cizině, jsou posuzována z hlediska čs. právních norem, z čehož vyplývá, že manželky nelegálních rozvědčíků mohou získat čs. občanství, děti být čs. státními občany. Nelegální rozvědky má právo provádět příslušné zápisy a změny v matrikách, aby jejich státní příslušnost byla právně zaručena. Skutečnost, že k matriční události došlo na legalizačním jméno nelegálního rozvědčíka v zahraničí a podle cizích právních norem, je třeba posuzovat jako účelové opatření čs. rozvědky nezbytné pro vedení rozvědné práce z nelegálních pozic.
- (7) Do zvláštní činné zálohy čs. rozvědky může být vyjimečně přijat cizí státní příslušník, který se ve službách nelegální rozvědky plně osvědčil. Přijetím získává nárok na čs. státní občanství.
- (8) V případě, že se nelegální rozvědčík v průběhu služby v zahraničí dopustí hrubého porušení povinností příslušníka SNB a dojde k vážnému ohrožení nelegální rozvědné práce přijímá centrála potřebná opatření ve smyslu ustanovení RMV ČSSR
- Pod pojmem hrubého porušení povinností příslušníka SNB s následky ohrožení nelegální rozvědné práce se rozumí např. úmyslné přerušování spojení, úmyslné bezdůvodné

vyhýbání se plnění úkolů, zrada nepříteli, vyzrazení metod a forem rozvědné práce nepovolaným osobám a další skutečnosti specifikované v příloze RMV ČSSR.....

X.

Obrana nelegálního rozvědného aparátu

- (1) Nezbytnou podmínkou zajišťování bezpečnosti nelegálního rozvědného aparátu, jeho metod a forem činnosti, je systematické provádění analyticko obranné činnosti na všech úsecích nelegální práce.
- (2) K zabezpečení nelegálního rozvědného aparátu před provalením a dekonspirací jsou ve spolupráci s odbory nelegální rozvědky prováděny samostatným analyticko obranným oddělením operativní analýzy:
 - poznatků, signalizujících nebezpečí prozrazení nelegálních rozvědků a napojení na agentury;
 - Signálů o pronikání speciálních služeb protivníka do nelegálního rozvědného aparátu;
 - prověrek agentury před jejím převzetím k řízení nelegálním rozvědným aparátem.
- (3) V rámci analyticko obranné činnosti jsou prováděny rozborů jednotlivých fází nelegální práce, počínaje výběrem kandidátů na nelegální práci, přes jejich přípravu v jednotlivých etapách a řízení v zahraničí, jakož i agentů nelegálů a speciální agentury, s cílem zjišťovat klady i nedostatky a přispívat na základě zobecněných poznatků ke zkvalitňování rozvědné práce z nelegálních pozic.

Součástí analyticko obranné činnosti je rovněž provádění rozborů dokumentační tvorby a agenturně operativního spojení. Výsledky analytické rozborové činnosti slouží vedení nelegální rozvědky k přijímání účinných opatření ke zkvalitnění a racionalizaci operativní práce i ke zpracování podkladů a koncepčních materiálů pro náčelníka I. S. - SNB.

(4) V oblasti prevence a obrany nelegálního aparátu se provádí operativní kontrola všech propuštěných nelegálních rozvědků a kandidátů, vyřazených z přípravy.

(5) K zabezpečení metod nelegální rozvědné práce a obrany nelegálního rozvědky v zahraničí se pro případ jeho odhalení a zatčení nepřátelskou kontrarozvědkou provádí před jeho vysazením obranná instruktáž k linii chování a jednání.

K zabezpečení metod nelegální práce a obrany nelegálního rozvědky před odhalením je stanovena linie chování a jednání pro případ jeho rozpracování nebo zatčení nepřátelskou kontrarozvědkou. V rámci obranného pohovoru před vysazením je nelegální rozvědky seznamován rovněž s principy možného využívání polygrafu ze strany protivníka.

(6) Úsek finančního zabezpečení nelegálního aparátu analyticko-obranného oddělení provádí všechny úkony, spojené se zajišťováním finančních náležitostí nelegálních rozvědků a jejich rodin i kandidátů v přípravě z důvodu konspirace a utajení početných stavů nelegálního aparátu.

(7) Náčelníci odboru nelegální rozvědky jsou povinni nepředleně předávat samostatnému analytickému a obrannému oddělení nelegální rozvědky všechny signály o narušení a

ohrožení bezpečnosti nelegálního rozvědky a poskytnout v tomto směru nezbytné informace a materiály.

XI.

Součinnostní vztahy nelegální rozvědky

- (1) Vztahy nelegální rozvědky k jiným složkám a útvarům SNB i civilně správním úřadům a institucím federálního i republikového významu vycházejí z působnosti a charakteru práce nelegální rozvědky, která je nedílnou součástí I. S - SNB.
- (2) Nelegální rozvědky úzce spolupracuje s oblastními odbory S - StB na jednotlivých KS SNB, kde jsou určeni pracovníci, kteří provádějí výběr a operativní prověrky typů na KNR, agenturu, na dokumentační kořeny a zabezpečují pro odbory nelegální rozvědky další potřebné operativní úkony.
- (3) Podle operativních potřeb nelegální rozvědky spolupracuje s II., III., X., XI., správou SNB a se Správou vyšetřování StB, zvláště pak se IV. S - SNB za účelem plnění úkolů v oblasti výuky sledování kandidátů nelegální rozvědky a také KP I. S - SNB.

Úzká součinnost je udržována mezi nelegální rozvědkou a VI. správou SNB při výrobě falsdokladů, listin a různých druhů papíru pro potřeby dokumentace, s Technickou správou SNB a Správou spojení SNB při zabezpečování úkolů vědecko-technického rozvoje v oblasti radiového sloužení, používání tajnopisných prostředků a fotochemie, skryté fotografie (fotokamuflů) a v obraně proti speciálním

technickým prostředkům nepřítele. Dále při řešení úkolů radiospojení se zahraničím v míru i za MBO, při řešení technického rozvoje radiospojení a při zajišťování vysílacích středisek při koordinaci spolupráce s KKK a v oblasti spojení VKV.

- (4) V rámci zajištění dokumentační činnosti je udržována potřebná spolupráce se Správou pasů a víz, s OVIS, cizineckým odborem, archivní správou FMV, se správami VB, CŠ-MNO, HS PS GSH a s OPK na letišti v Praze a dalších hraničních přechodech.

XII.

Vedení operativní administrativy

- (1) Vedení operativních svazků na nelegální rozvědce se provádí podle "Směrnic pro evidenci a administrativu svazkové agendy na nelegální rozvědce" a "Směrnic pro evidenci, statistiku a administrativu svazkové agendy na I. S - SNB.
- (2) Svazky propůjčených a konspiračních bytů jsou vedeny podle "Směrnic pro obhospodařování propůjčených a konspiračních bytů ve fondu nelegální rozvědky I. S - SNB" (RNS č. 14/74) v souladu s RMV č. 3/78 A-oper-I-3, část IV., čl. 118 - 128.

XIII.

Doplňující dokumenty pro práci nelegální rozvědky

Na "Zásady práce nelegální rozvědky" navazují následující:

dokumenty, které upravují některé specifické činnosti nelegální rozvědky :

- Agenturní operativně-technické spojení v zahraničí
- Stanovení odchylek z prováděcích předpisů upravujících služební poměr, nemocenskou péči, výchovné a sociální zabezpečení nelegálních rozvědků (RMV č. :
.....)
- Zásady výběrového řízení s typy na nelegální rozvědky a agenty nelegály (RNS 7/7).
- princip kompletování a řízení nelegálních rezidentur a rozvědných skupin,
- řízení nelegálního rozvědného aparátu v zahraničí z hlediska objektového systému I. S - SNE,
- zabezpečení rozvědné činnosti z nelegálních pozic v podmínkách MBO nebo krizové situace.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 137 odst. 3 zák. č. 42/2005 Sb.